

Delrapportering Regeringsuppdraget Delegation för cirkulär ekonomi

---

Delegationens inledande och kommande arbete

2019-02-25

Dnr Ä 2018 - 736:07

Regeringsuppdraget Delegation för cirkulär ekonomi

Beslutet att godkänna denna delrapport har fattats av avdelningschef Tim Brooks.

Handläggningen har gjorts av tf enhetschef Satu Norsten Manninen, kanslichef Ylva Norén och koordinator Therese Lindberg. Ylva Norén var föredragande för ärendet.

Malmö den 25 februari 2019

Tim Brooks

Ylva Norén

Sammanfattning

För att åstadkomma en hållbar utveckling inom de planetära gränserna behöver den linjära ekonomin minska till förmån för en cirkulär ekonomi. Denna omställning ökar Sveriges konkurrenskraft, driver innovation av cirkulära modeller, minskar Sveriges miljö- och klimatpåverkan och bidrar till genomförandet av Agenda 2030.

Regeringen fattade den 12 april 2018 beslut om att inrätta en delegation för cirkulär ekonomi i syfte att nationellt och regionalt stärka samhällets omställning till en resurseffektiv, cirkulär och biobaserad ekonomi. Delegationen och dess kansli placerades på Tillväxtverket, som har stor erfarenhet av miljödriven näringslivsutveckling.

Delegationen har inlett sitt arbete med en bred diskussion om vilka de viktigaste frågeställningarna i omställningen är och landat i att börja med ett par materialströmmar/processer. Omställningen kan ske på olika nivåer; det kan handla om återanvändning av produkter (till exempel möbler och kläder), återvinning av material (till exempel bomullsfibrer och polyeten) eller återvinning på molekylärnivå (till exempel jordartsmetaller och växtnäring).

Beslut om vilka beräkningar fattas vid delegationsmötet i mars. Sedan kan ett fördjupningsarbete inledas, som kan generera en modell för hur man identifierar hinder och möjligheter för och startar genomförandet av omställningen till ett mer cirkulärt flöde. Hur regeringen går vidare med förslagen i 73-punktsprogrammet kommer också att ha betydelse för Delegationens arbete.

Kansliet bistår Delegationen genom att hålla i dess möten, bjuda in nyckelaktörer inom cirkulär ekonomi till mötena, hantera aktörsförfrågningar, sköta omvärldsbevakning och förmedla kunskap mellan Tillväxtverkets omfattande arbete med cirkulär ekonomi och Delegationen och vice versa.

Innehåll

1	Uppdraget.....	9
1.1	Bakgrund.....	9
1.2	Mål.....	10
1.3	Uppbyggnad av kansliet - 2018.....	11
1.4	Kansliets verksamhet - 2019.....	11
1.5	Målgrupp för aktiviteterna.....	12
1.6	Metod.....	12
2	Slutsatser och rekommendationer.....	14
2.1	Från en linjär till en cirkulär ekonomi.....	14
2.2	Delegationens inledande arbete.....	14
3	Genomförande – aktiviteter och resultat.....	16
3.1	Kansliets aktiviteter.....	16
3.2	Kompetensutveckling.....	16
	Bilaga 1 – Ekonomisk redovisning för slutrapport.....	17

1 Uppdraget

1.1 Bakgrund

Baserat på ett förslag i SOU:n Från värdekedja till värdecykel¹ beslutade regeringen den 12 april 2018 att en delegation för cirkulär ekonomi skulle inrättas i syfte att nationellt och regionalt stärka samhällets omställning till en resurseffektiv, cirkulär och biobaserad ekonomi. Genom ytterligare två regeringsbeslut förordnade regeringen Åsa Domeij, Axfood, som Delegationens ordförande samt åtta personer som delegater:

- Caroline Ankarcrona (IVA)
- Catrin Gustavsson (Södra)
- Anna Felländer (KTH)
- Klas Gustafsson (Tekniska Verken, Linköping)
- Lina Bergström (Återvinningsindustrierna)
- Monica Bellgran (KTH)
- Weine Wiquist (Avfall Sverige)
- Jonas Carlehed (IKEA)

Delegationen och dess kansli placerades på Tillväxtverket, där kanslifunktionen inrättades under 2018. Budget till genomförande av uppdraget är 5 miljoner kronor per år under 2018 - 2020.

Inrättande av sekretariatet, dess organisation och verksamhet har redovisats i delrapport 2018-05-28² och 2018-06-15³. Det kan noteras att den funktion som stödjer Delegationen omväxlande benämns kansli och sekretariat beroende på styrdokument. Det är alltså två namn på samma funktion.

Delegationens förankring i Tillväxtverket

Tillväxtverkets övergripande uppdrag är att främja hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt samt att genomföra strukturfondsprogram. Genom placeringen av Delegationen och dess kansli på Tillväxtverket skapas goda möjligheter för Delegationen att dra nytta av Tillväxtverkets kunskap om och vidareutveckling av

---

¹ Från Värdekedja till värdecykel – så får Sverige en mer cirkulär ekonomi
Betänkande av Utredningen cirkulär ekonomi (utredare Ola Alterå)

² Delrapportering Delegation för cirkulär ekonomi. Inrättande av sekretariat för cirkulär ekonomi

³ Delrapportering Delegation cirkulär ekonomi Sekretariatets organisation och verksamhet

miljödriven affärsutveckling och cirkulär ekonomi. Delegationen kan också bidra till Tillväxtverkets ytterligare kompetensuppbyggnad inom dessa områden. Tillväxtverket har inlett ett fördjupat samarbete med Naturvårdsverket kring cirkulär ekonomi, vilket kommer att gynna såväl Delegationen som de båda myndigheterna.

Delegationens arbete knyter an till Tillväxtverkets insatser inom cirkulär ekonomi. Under hösten 2018 utlystes finansiering till regionala pilotprojekt som stödjer företagens affärsutveckling och samtidigt utvecklingen av cirkulär ekonomi i regionerna. Fram till 2022 är Tillväxtverket part i EU-projektet C-Voucher som testar metoder för att främja cirkulära affärsmodeller i SME. Ett annat exempel på Tillväxtverkets satsningar är projektet Värdeskapande genom cirkulära affärsmodeller; hur dessa kan bidra till minskade koldioxidutsläpp och ökad lönsamhet i små och medelstora företag och offentlig sektor. Det handlar om att utveckla nya former av affärsmodeller och skapa en marknad för att ta tillvara material som redan finns i omlopp. Inom piloten Smart specialisering ges stöd till klusterorganisationer, till exempel Innovation Square som ska bidra till ökad innovationshöjd och internationell konkurrenskraft hos svenska inredningsföretag i omställningen mot en hållbar produktion i en cirkulär ekonomi. Inom mötesplatsen Innovationssynk ska portföljen Cirkulär och biobaserad ekonomi bidra till att kommersialisera forskningsresultat.

På ett övergripande plan bidrar Delegationen för cirkulär ekonomis arbete aktivt till genomförandet av relevanta miljömål, bland annat generationsmålet, Agenda 2030 med hållbarhetsmål 12 Hållbara konsumtions- och produktionsmönster och det klimatpolitiska ramverket. Delegationen för cirkulär ekonomis arbete bidrar också till att stärka svensk konkurrenskraft och öka Sveriges bidrag till global hållbarhet.

1.2 Mål

I budgetpropositionen för 2019 (UO20) beskrivs det övergripande syftet med inrättandet av Delegationen för cirkulär ekonomi. Den ska

- Vara en samordnande kraft för omställningen till en cirkulär ekonomi
- Skapa ett innovativt, konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv på nationell och regional nivå
- Skapa en omställning som kan bidra till de nationella miljömålen, stärka svensk konkurrenskraft och öka Sveriges bidrag till genomförandet av Agenda 2030
- Bidra till att minska både miljö- och klimatpåverkan

I uppdraget konkretiseras syftet genom fyra övergripande mål, vilka ytterligare förstärks i regeringsförklaringen, som säger att "Sverige ska utveckla den resurseffektiva, cirkulära och biobaserade ekonomin".

Delegationen ska

- Utarbeta en strategi för Delegationens arbete med en omställning till en cirkulär och biobaserad ekonomi. Den ska inkludera hur omställningen kan stimuleras på olika nivåer i samhället samt bland annat utgå från Betänkandet om cirkulär ekonomi
- Vara en kontaktpunkt mellan relevanta aktörer i syfte att underlätta arbetet och skapa synergier
- Identifiera hinder och motverkande styrmedel, behov av utbildning, information samt ge råd och föreslå kostnadseffektiva åtgärder till regeringen
- Utgöra ett kunskapscentrum och svara för omvärldsbevakning genom att samla goda exempel och information om pågående betydande initiativ samt underlätta en effektiv samverkan mellan dessa

Vid kontakter med Miljö och energi- respektive Näringsdepartementet har bilden blivit tydlig att regeringen önskar få in konkreta förslag till *styrmedel* för övergången från en linjär till en cirkulär ekonomi.

1.3 Uppbyggnad av kansliet - 2018

För att bistå Delegationen har kansliet sedan den förra rapporteringen den 15 juni 2018 genomfört följande aktiviteter:

- Uppbyggnad av kansli och digital samarbetsyta för ledamöterna
- Genomförande av det första Delegationsmötet
- Rekrytering av kanslichef
- Omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning
- Hantering av aktörsförfrågningar
- Deltagande i konferenser av både ordförande och kansli

1.4 Kansliets verksamhet - 2019

Under 2019 har kansliet inlett sitt arbete med att utforma en projektplan som operationaliserar den insatsplan som är Tillväxtverkets styrmodell för regeringsuppdrag. Kansliet består idag av kanslichef och koordinator, men rekrytering av en handläggare pågår (förmodat tillträde i april/maj).

Kansliet kommer under 2019 att fokusera på att

- Bistå Delegationen i att utarbeta en strategi för dess arbete
- Anordna och ta fram dagordning till Delegationens möten; under våren 2019 en gång i månaden
- Förse Delegationen med kunskaps- och beslutsunderlag, till exempel rörande vilka material/processer Delegationen ska inleda sitt arbete med
- Bistå Delegationen i att tillsätta referensgrupper
- Knyta an till och tillgodogöra sig Tillväxtverkets omfattande arbete med cirkulära affärsmodeller och miljödriven näringslivsutveckling samt dess kunskapsuppbyggnad kring cirkulär ekonomi i stort
- Förmedla kunskap från Delegationen till relevanta processer på Tillväxtverket
- Bygga upp en kunskapsplattform för Delegationen med bland annat omvärldsbevakning regionalt, nationellt, på EU-nivå och internationellt
- Ta fram en kommunikationsstrategi, som bland annat kommer att inbegripa en webbsida på Tillväxtverkets externa webb
- Utgöra en nod mellan aktörer inom cirkulär ekonomi
- Skapa en seminarieserie, där Delegationen bland annat erbjuder möjlighet att träffa nyckelaktörer inom cirkulär ekonomi, till exempel från akademi, näringsliv, civilsamhälle och myndigheter
- Skriva ett narrativ, som placerar Sveriges arbete med cirkulär ekonomi i en kontext och visar vilken roll Sverige vill spela inom arbetet med cirkulär ekonomi internationellt

1.5 Målgrupp för aktiviteterna

Målgruppen externt för Delegationens arbete är samhället i stort, med näringsliv och konsumenter som viktiga aktörer. Tillväxtverket har ett speciellt fokus på regioner och SME:s.

1.6 Metod

Inom Tillväxtverket bedrivs arbetet i kansliet enligt gängse modell med en Insatsplan, till vilken knyts kommunikationsplan, uppföljnings- och utvärderingsplan samt budget. För att operationalisera Insatsplanen tas även en projektplan⁴ fram.

Som ett led i att omvärldsbevakningen av policyutvecklingen rörande cirkulär ekonomi knyter kansliet kontakter med relevanta personer

---

⁴ Enligt modell från Regeringskansliet

som representerar Sverige i till exempel Nordiska Ministerrådet, EU och internationella organ såsom till exempel UNEP.

Kansliet har en kontinuerlig dialog med kollegorna på Tillväxtverket så att synergier tas tillvara och dubbelarbete undviks.

2 Slutsatser och rekommendationer

2.1 Från en linjär till en cirkulär ekonomi

Delegationen har fört en övergripande diskussion om cirkulär ekonomi och dess betydelse för en hållbar samhällsutveckling. En minskning av den linjära ekonomin och en övergång till en cirkulär ekonomi är en fråga som spänner över många samhällssektorer. Det handlar om att öka konsumenternas medvetenhet om vad cirkulär ekonomi är, och deras vilja att konsumera i ett lägre tempo där produkterna ges ett längre liv genom återvinning, återbruk mm. Det behöver utvecklas nya affärsmodeller, där en varas förmåga att hanteras cirkulärt uppmärksammas redan i designstadiet.

För näringslivet handlar det om att det måste finnas affärsnytta i och efterfrågan på produkter som inte är tillverkade av jungfruligt material, och affärsmöjligheter för biprodukter och rester från tillverkningen. Det kan också handla om helt nya affärsmöjligheter där funktioner och tjänster säljs eller hyrs ut, i stället för ägande. En annan möjlighet är industriell symbios, där företag samlas på plats runt en produktionskedja, där den enes biprodukt är den andres råvara. Utvecklingen av digitalisering och AI är också faktorer som kan bidra till en snabbare omställning.

2.2 Delegationens inledande arbete

Delegationen har inlett sitt arbete med att identifiera två-tre materialströmmar eller processer. Omställningen kan ske på olika nivåer; det kan handla om återanvändning av produkter (till exempel möbler och kläder), återvinning av material (till exempel bomulls fibrer och polyeten) eller återvinning på molekylärnivå (till exempel jordartsmetaller och växtnäring).

När beslut fattats kan ett fördjupningsarbete inledas, som kan ge konkreta resultat på relativt kort sikt och som kan ge en bild av vilken typ av svårigheter en aktör kan ställas inför vid omställningen till ett mer cirkulärt flöde. Delegationen kommer att fatta beslut i frågan i mars. Det kan därför sägas vara för tidigt för Delegationen att ge några konkreta rekommendationer.

Några andra förslag kan dock ges redan nu:

- I utredningen om en ansvarsfull plastanvändning föreslås en nationell plastresurs. Om regeringen väljer att gå vidare med detta förslag kunde det vara lämpligt att placera resursen – en

person på heltid – i kansliet till Delegationen för cirkulär ekonomi. Detta kräver ytterligare finansiering.

- Ministernärvaro vid en konferens om cirkulär ekonomi under försommaren/tidig höst. Det är ännu för tidigt att slå fast temat, men datum och tid för statsråden skulle kunna bokas.
- Frågan om ett eventuellt svenskt värdskap för World Circular Economy Forum år 2020 eller 2021 skulle kunna väckas. Om förslaget skulle vinna gehör behövs ett politiskt beslut och adekvata resurser tillföras. Kansliet till Delegationen för cirkulär ekonomi har inte resurser för ett åtagande av den här typen.

3 Genomförande – aktiviteter och resultat

3.1 Kansliets aktiviteter

- Kansliet har bistått Delegationen genom att kalla till tre Delegationsmöten med extern processledning från Oxford Research. Syftet med mötena har varit att ta fram kriterier för lämpliga materialströmmar/processer som Delegationen kan inleda sitt arbete med.
- Via en enkät har delegaterna fått besvara frågor om vilka uppgifter de är intresserade av att genomföra (till exempel representera Delegationen, driva vissa sakfrågor etc.), vilka intressenter och politiker de önskar träffa m.m.
- Kansliet har lagt ett uppdrag på Stephen Hinton, (Sustainability Consulting), att skapa en bruttolista på styrmedel som tillämpas eller är tänkta att tillämpas för att driva den cirkulära ekonomin.
- Delegationens ordförande Åsa Domeij är en mycket eftersökt talare och representerar regelbundet Delegationen i olika sammanhang. Kansliet får återkoppling från dessa tillfällen.

3.2 Kompetensutveckling

- På Delegationsmötena har ett antal externa intressenter föreläst: Ola Alterå (Klimatpolitiska rådet) Stephen Hinton (konsult, se ovan), Lina Bergström (delegat), Åsa Stenmarck (utredare Betänkande av Utredningen om hållbara plastmaterial) samt Jenny Svärd och Maria Sunér Fleming (Svenskt Näringsliv)
- Kansliet har genomfört det första i en seminarieriserie för kompetensutveckling, både för kansliet och de delegater som är intresserade. Första föreläsare var RISE.

Bilaga 1 – Ekonomisk redovisning för slutrapport

Under 2019 har cirka 350 000 tusen kronor upparbetats, främst i form av resekostnader inom Sverige men även en resa till Finland, arvoden till ledamöterna i Delegationen för cirkulär ekonomi, löner till kansliets personal samt upphandling (kartläggning av styrmedel).
